

Lilleby Musikkforening hadde bestemt seg for å fremføre Carl Orffs musikkverk Carmina Burana. Både solister, kor og orkester ble hentet blant foreningens egne medlemmer. Som dirigent lyktes det å få fatt i den fremgangsrike amerikanske dirigenten Peter Ace, en sønnesønn av Peder Ås, som utvandret fra Lilleby for mange år siden. Han var villig til å gjøre innstuderingen og dirigentjobben for et bagatellmessig honorar. Det var lagt opp til i alt tre konserter over en uke i midten av oktober 2009.

Konsertene vakte stor oppmerksomhet, med voldsom pågang etter billetter. For at så mange som mulig skulle få plass, tok foreningen kontakt med interiørarkitekt og møbelsnekker Ole Vold for å få ham til å vurdere om og i tilfelle hvordan det var mulig å få plass til flere personer i konsertlokalet. Vold foreslo å plassere ekstra stoler i to rekker foran første ordinære rad, selv om dette ville medføre at det ble temmelig trangt mellom orkesteret og publikum. På bakgrunn av Volds forslag bestilte foreningen 50 stoler hos ham.

På den første konserten var det stor stemning. Formannen i foreningen holdt en kort tale, der han berømmet Ace for hans innsats som dirigent, med intense og temperamentsfulle fremføringer. Han overrakte Ace en forseggjort dirigentpinne i stål, og uttrykte håp om at Ace ville bruke den på sine konserter som et minne om Lilleby. Ace, som var meget opprømt over rosen, bestemte seg for å anvende den nye pinnen under konserten, selv om han merket at den var både tyngre og glattere enn den pinnen han vanligvis brukte. I et parti, der musikken plutselig skifter karakter og blåserne og slagverk kommer voldsomt inn, mistet han kontrollen over dirigentpinnen, som fór i en bue ut mot publikum og traff Lars Holm i høyre øye. Lars satt på den første ekstra stolraden, og hadde reist seg litt opp av stolen for fullt ut å få med seg orkesterets utladning.

Konserten ble straks avbrutt, og Lars ble kjørt av gårde til Lilleby sykehus. Det viste seg at spissen på dirigentpinnen hadde trengt inn i selve øyet, og synet sto ikke til å redde. Dette var ekstra dramatisk, ettersom Lars fra før hadde sterkt nedsatt syn på venstre øye. Lars' samboer Marte Kirkerud, som hadde vært med Lars på konserten og kjørte med ham til sykehuset, fikk da også sjokk da det gikk opp for henne at Lars i realiteten var blitt blind.

Lars Holm reiste krav mot Musikkforeningen, idet han mente at så vel foreningen selv som Ace hadde utvist ansvarsbetingende uaktsomhet. Det var i strid med offentlige brannforskrifter å sette inn ekstra løse stoler foran første stolrad. Det var også helt uvanlig ikke å ha et åpent område mellom tilskuerne og orkesteret. Dermed oppsto det et betydelig risikomoment for det tilfelle at Ace skulle miste pinnen. Det hadde skjedd flere ganger i andre orkestre at pinnen hadde "tatt av" på egen hånd. I ett tilfelle hadde en slik løpsk dirigentpinne truffet og skadet en tilskuer; skaden var imidlertid da helt ubetydelig. Den tyngre og glattere pinnen Ace nå brukte, og som foreningen hadde oppfordret ham til å benytte, medførte i så måte en klar risikoøkning. Dette gjaldt ikke minst fordi Ace hadde en impulsiv og energisk måte å dirigere på, med store og kraftfylte bevegelser.

Musikkforeningen bestred ikke Lars' opplysninger om "løpske" dirigentpinner, men hevdet at den ikke kunne være ansvarlig. Forskriftene var satt for å sikre rømningsvei. Når det i konsertsaler normalt var god plass mellom orkesteret og publikum, skyldtes det ønsket om å gi publikum en best mulig opplevelse av orkesteret, og hadde intet med sikkerhet å gjøre. Lars' eget forhold måtte også tas i betraktning: han hadde frivillig satt seg på første ekstra stolrad, og økt risikoen ved å reise seg litt opp. Når det gjaldt Aces forhold, bemerket foreningen at en verdensberømt dirigent som Ace måtte kunne dirigere som han selv ville, uten at det kunne ansees som et uaktsomt forhold. Foreningen innrømmet likevel at hans

intense opptreden noen få ganger hadde medført at også han hadde mistet dirigentpinnen. Ace var for øvrig ikke ansatt i foreningen, og foreningen kunne derfor ikke under noen omstendighet være ansvarlig for en eventuell uaktsomhet fra hans side.

Spørsmål 1: Er Musikkforeningen ansvarlig overfor Lars etter reglene om uaktsomhetsansvar?

Spørsmål 2: Har Peter Ace opptrådt uaktsomt, og er i så fall Musikkforeningen ansvarlig overfor Lars etter reglene om arbeidsgiveransvar?

For det tilfelle at foreningen ble ansett ansvarlig, gjorde den gjeldende at det ved beregningen av Lars' tap i fremtidig erverv måtte sees bort fra at Lars hadde sterkt nedsatt syn på venstre øye. Det ville være helt urimelig om Lars skulle ha krav på en høyere erstatning enn normalt bare fordi han allerede hadde en fysisk defekt. Lars bestred dette.

Spørsmål 3: Skal det ved beregningen av Lars' erstatningskrav for tap i fremtidig erverv tas hensyn til at han før uhellet hadde sterkt nedsatt syn på venstre øye?

Det sjokket Marte Kirkerud var påført, medførte at hun var ute av arbeid i en lenger periode.

Partene var enige om at tapet hun derved var påført, kunne settes til kr. 500.000. Musikkforeningen bestred imidlertid at den kunne være ansvarlig for Martes tap. Marte var ikke påført noen fysisk skade og hadde heller ikke selv vært i fare for å lide fysisk skade. Hun hadde fått kjennskap til Lars' skade på en skånsom måte av sykehusets overlege, og foreningen mente derfor at det var helt upåregnelig at hun skulle få sjokk av den art og det omfang det her var snakk om. Marte mente at hennes krav på erstatning var i god overensstemmelse med rettspraksis.

Spørsmål 4: Kan Marte kreve erstatning for de økonomiske følger (= kr. 500.000) som sjokket har påført henne?